प्रत्येक प्रशासकीय विभागाने सन २०१७ ते २०१९ या ३ वर्षांच्या कालावधीमध्ये ५० कोटी वृक्ष लागवड, संगोपन आणि देखभाल या कार्यक्रमांतर्गत दिलेल्या उद्दिष्टासंदर्भात वर्षनिहाय नियोजन आराखडा व कृती कार्यक्रम तयार करुन अंमलबजावणी करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक : संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.४५९/ऊर्जा-४
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ०३ मार्च, २०१७.

<u>वाचा</u> :- **१.** शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्रमांक:साववि-२०१५/प्र.क्र.१३१/फ-११, दि. ३१.०३.२०१६.
२. शासन परिपत्रक उदयोग,उर्जा व कामगार विभाग, क्रमांक: संकीर्ण-२०१६/ प्र.क्र.१६४/उर्जा-५, दि. १२.०५.२०१६.
३. शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्रमांक: साववि-२०१६/प्र.क्र.८०/फ-११, दि.१० ऑक्टोबर, .२०१६
४. शासन पत्र उदयोग,उर्जा व कामगार विभाग क्रमांक: संकीर्ण-२०१६/ प्र.क्र.४५९/उर्जा-४, दि. ०४.०१.२०१७

<u>परिपत्रक</u> -

१. जागतिक तापमानातील वाढ, हवामान आणि ऋतू बदल याची दाहकता आणि तीव्रता कमी करण्यासाठी मोठया प्रमाणात वृक्ष लागवड हाती घेण्याचे महत्त्व वैश्विक स्तरावर मान्य झालेले आहे. ह्या उपक्रमाचा भाग म्हणून संदर्भक्र.१ येथे नमूद शासन निर्णयान्वये दि. १ जुलै, २०१६ रोजी एकाच दिवशी २ कोटी वृक्ष लागवड करण्याचा महत्वाकांक्षी आणि धडक कार्यक्रम शासनाने हाती घेतला होता. यामध्ये **ऊर्जा विभागासह** इतर शासकीय विभाग समाविष्ट झाले होते. त्याच बरोबर **ऊर्जा** विभागांतर्गत क्षेत्रिय यंत्रणांनी करावयाची कार्यवाही बाबत सविस्तर सूचना संदर्भ क्र.२ येथे नमूद शासन परिपत्रकान्वये निर्गमित करण्यात आल्या होत्या.

२. मा.पंतप्रधान यांनी दि. ३१ जुलै, २०१६ रोजीच्या मनकीबात या रेडिओ वरून प्रसारित होणाऱ्या कार्यक्रमामध्ये वन विभागामार्फत राबविण्यात आलेल्या २ कोटी वृक्षारोपण कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणी बाबत अभिनंदन केले. त्याच बरोबर या पुढील वर्षांमध्ये हाती घेण्यात येणाऱ्या कार्यक्रमाबाबत देखील सूतोवाच केले. त्याशिवाय निरनिराळया धर्मग्रंथामध्ये नमूद वृक्ष लागवडीचे महत्त्व विशद केले. त्यानुसार वृक्ष लागवडीच्या कार्यक्रमात सातत्य ठेवण्याबाबत आवाहन केले.

३. वर नमूद पार्श्वभूमीवर वृक्षारोपणाची गती तुटू न देता ती पुढे सुरू ठेवणे अत्यंत आवश्यक आहे. त्या अनुषंगाने पुढील ३ वर्षामध्ये ५० कोटी वृक्षारोपणाचे उद्दिष्ट मा.मुख्यमंत्री यांचे मान्यतेने शासनाने संदर्भ क्रमांक-३ येथील महसूल व वन विभागाच्या शासन निर्णयान्वये निश्चित केले आहे. त्याचबरोबर ५० कोटी वृक्ष रोपणाच्या अंमलबजावणी बाबत सविस्तर मार्गदर्शक सूचना निर्गमित केल्या आहेत. वर्ष २०१६ मध्ये वन विभाग व इतर विभाग मिळून अनुक्रमे ७५ टक्के व २५ टक्के उद्दिष्ट दिले होते. त्याच अनुषंगाने पुढील वर्षासाठी उद्दिष्ट निश्चित करण्यात आले आहे. त्या शिवाय ग्रामपंचायतींना त्याच प्रमाणात एकंदर पुढील ३ वर्षांमध्ये १२ कोटी वृक्षारोपणाचे उद्दिष्ट देण्यात आले आहे. त्याचा तपशिल खालील प्रमाणे:-

अ. क्र.	वर्ष	वृक्षरोपणाचा कालावधी	वन विभाग	इतरविभाग	ग्रामपंचायती	एकूण उद्दीष्ट
१	२	३	४	५	६	७
१	सन २०१७	१५ जून ते ०७ जुलै, २०१७ *	२.२५ कोटी	७५ लक्ष	१ कोटी	४ कोटी
२	सन २०१८	१५ जून ते ०७ जुलै, २०१८ *	७.५० कोटी	२.५० कोटी	३ कोटी	१३ कोटी
३	सन २०१९	१५ जून ते ७ जुलै, २०१९ *	१८.७५ कोटी	६.२५ कोटी	८ कोटी	३३ कोटी
		एकूण	२८.५० कोटी	९.५० कोटी	१२ कोटी	५० कोटी
			एकूण ३८ कोटी		एकंदर ५० कोटी	

*** राज्यातील निरनिराळया विभागामध्ये पावसाची सुरूवात आणि आवक सर्वसाधारणपणे १५ जून नंतर वेगवेगळया वेळी होते. त्यामुळे त्या त्या वर्षाच्या पावसाचा अंदाज घेवून विभागनिहाय आणि जिल्हानिहाय दिलेली उद्दिष्टे पूर्ण करण्याबाबत त्या त्या वर्षात परिस्थितीनुसार लवचिकता (Flexibility) ठेवण्यात येईल. तसेच वृक्षरोपणाच्या वर नमूद वृक्षारोपणाच्या कालावधीमधील निश्चित तारखा त्या त्या वर्षाचा पावसाळा सुरु होण्यापूर्वी अगोदर कळविण्यात येतील.**

४. दि. १ जुलै, २०१६ रोजी झालेल्या वृक्षारोपणामध्ये २१ विभाग सहभागी होते. पुढील काळात जवळपास सर्व ३३ शासकीय विभाग (संसदीय कार्य विभाग वगळून) व त्यांच्या अधिपत्याखालील निमशासकीय मंडळे आणि महामंडळे यांचा समावेश या कार्यक्रमात करण्यात आला आहे. त्यानुसार संपूर्ण शासन यंत्रणेस या महत्त्वाकांक्षी कार्यक्रमात समाविष्ट करून घेण्याचा मानस आहे. प्रत्येक विभाग आणि त्या अंतर्गतमंडळे/ महामंडळ यांच्या करिता वर नमूद केल्याप्रमाणे उद्दिष्टे निश्चित करताना, जिथे वृक्ष लागवडीस अधिक वाव आहे, ती महत्तम क्षमता विचारात घेतली आहे.त्यानुसार **ऊर्जाविभागास** संदर्भाधीन क्रमांक ३ येथील शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग दि. १० ऑक्टोबर, २०१६ मधील **विवरण पत्र क्रमांक ३** मध्ये नमूद आणि मा. मुख्य सचिव आणि मा. मुख्यमंत्री यांच्या मान्यतेनुसार खालील प्रमाणे उद्दिष्ट आणि वृक्षरोपणाची संभाव्य स्थळे निश्चिती करुन देण्यात आलेली आहेत.

सन २०१७,२०१८ व २०१९ या पुढील ३ वर्षात विविध विभागांना एकंदर ९.५० कोटी वृक्षारोपणाच्या उद्दिष्टांतर्गत <u>ऊर्जा विभागास केलेले वर्षेनिहाय वाटप.</u>

विभागाचे नाव.	वृक्षरोपणासाठी संभाव्य स्थळे	सन - २०१७ (एकूण उद्दिष्ट ७५ लाख)	सन - २०१८ (एकूण उद्दिष्ट २.५ कोटी)	सन - २०१९ (एकूण उद्दिष्ट ६.२५ कोटी)
ऊर्जा	१) विद्युत पारेषण केंद्रे प्रत्येकी २) प्रत्येक कार्यकारी अभिंयत्यांच्या कार्यक्षेत्रात प्रत्येकी ३) महाराष्ट्र राज्य वीज नियामक कंपनी मर्यादित, मुंबई, व अंतर्गत कार्यालयांचा परिसर. ४) महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी मर्यादित, मुंबई, व अंतर्गत कार्यालयांचा परिसर. ५) महाराष्ट्र राज्य वीज पारेषण कंपनी मर्यादित, मुंबई, व अंतर्गत कार्यालयांचा परिसर. ६) महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादित,मुंबई, व अंतर्गत कार्यालयांचा परिसर.	७५,०००	२,५०,०००	६,२५,०००

उपरोक्त तक्त्यात नमूद केल्यानुसार उदयोग,उर्जा व कामगार विभाग, क्रमांक: संकीर्ण २०१६/प्र.क्र.४५९ / उर्जा-४, दि. ०४.०१.२०१७ च्या सोबत जोडलेल्या प्रपत्र-अ नुसार वृक्ष लागवडीबाबत विविध शासकीय निम शासकीय खाजगी कंपनी यांनी आवश्यक कार्यवाही करावी. सदर प्रपत्र “अ” ची प्रत सोबत जोडली आहे.

५. महसूल व वन विभागाच्या संदर्भाधीन क्र. ३ येथील दि.१० ऑक्टोबर, २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयातील मार्गदर्शक सूचनांनुसार कार्यक्रमाचा सूक्ष्म आराखडा तयार करणे, त्या त्या वर्षातील वृक्षलागवडीसाठी अक्षांश व रेखांशासह स्थळ निश्चिती करणे, निकषा प्रमाणे खड्डे तयार करणे, जुन-जूलै मधील वृक्ष लागवड, वृक्ष लागवडीचा प्रत्यक्षदर्शी अहवाल(Real Time Reporting) आणि अंतिमत: संगोपन या विषयी सदर शासन निर्णयात विहित केलेल्या कार्यपध्दती प्रमाणे दिलेल्या कालमर्यादेत कार्यवाही करावी. तसेच ह्या बाबतची माहिती **विवरण पत्र-१ आणि २** मध्ये विहित केलेल्या प्रपत्रात प्रधान मुख्य वन संरक्षक (वनबल प्रमुख), नागपूर व सचिव (वने) यांना पाठविण्यात यावी. तसेच प्रधान सचिव (ऊर्जा) यांना ऊर्जा विभागाची माहिती स्वतंत्रपणे पाठवावी.

६. वृक्षारोपणाचा दृश्य परिणाम दिसून येण्यासाठी, संवर्धन, पाणीपुरवठा, जनावरांपासून रोपांचे संरक्षणासाठी जैविक किंवा तारांचे/प्लॅस्टीक कुंपण, कायम स्वरुपी देखभाल, निगा, जोपासना व संगोपन इत्यादी कामांचा नियोजन आराखडा तयार करावा व त्यानुसार कार्यवाही व्हावी. तसेच या वृक्षाचे जिवंत राहण्याचे प्रमाण (Survivalrate)किमान ८०%ते ९०%राहणेबाबत काळजी घ्यावी.

७. या कार्यक्रमांतर्गत होणारा खर्च मंजूर तरतुदीमधून भागविण्यात यावा. तसेच आवश्यक तेथे सी.एस.आर.फंडातून तरतूद उपलब्ध करुन घ्यावी. जिथे निधीची अडचण असेलत्या ठिकाणी वन व सामजिक वनीकरण विभागामार्फत मोफत रोपे देण्याचा प्रयत्न केला जाईल. त्याबाबतची आवश्यक ती नोंद आणि लेखा इत्यादी बाबत रोपे उपलब्ध करुन घेणारा विभाग आणि रोपे उपलब्ध करुन देणारा विभाग अशा दोनही विभागांमार्फत ठेवण्यात यावा. तसेच ह्याबाबतची माहिती प्रधान मुख्य वन संरक्षक (वनबल प्रमुख),महाराष्ट्र राज्य, नागपूर, सचिव (वने) **आणि ऊर्जाविभागास** पाठविण्यात यावी.

सदर परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१७०३०३१६१६५६५०१० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Bhimashankar Yallappa Manta

Digitally signed by Bhimashankar Yallappa Manta
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Industries,Energy And Labour Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=873ce9a279d9561ff0cbf658e05b823c67c79dcac309fc4ebdac035d6aeec2a0, cn=Bhimashankar Yallappa Manta
Date: 2017.03.03 16:25:04 +05'30'

(भि. य. मंता)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

सोबतः-

महसूल व वन विभागाचा दि.१० ऑक्टोबर, २०१६ आणि
दि. ३१ मार्च, २०१६ रोजीचा शासन निर्णय.

प्रतः-

१) मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव
२) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
३) मा. मंत्री (ऊर्जा) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
४) मा. मंत्री (महसूल व वने) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
५) मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा/विधानपरिषद, विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई
६) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
७) अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी, प्रकाशगड, बांद्रा (पूर्व),मुंबई-५१
८) अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी, प्रकाशगड, बांद्रा (पूर्व),मुंबई-५१
९) अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज पारेषण कंपनी, प्रकाशगंगा, बांद्रा (पूर्व),मुंबई-५१
१०) प्रधान मुख्य वनसरंक्षक (वन बल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
११) अप्पर प्रधान मुख्य वनसरंक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
१२) प्रधान मुख्य वनसरंक्षक तथा महासंचालक, सामाजिक वनीकरण, म.रा.,पुणे.
१३) मुख्य वनसंरक्षक व उपमहासंचालक, सामाजिक वनीकरण वृत्त, कोकण, ठाणे, पुणे, नाशिक, औरंगाबाद, अमरावती, नागपूर

१४) सर्व विभागीय आयुक्त (महसूल)
१५) सर्व जिल्हाधिकारी
१६) व्यवस्थापकीय संचालक,टाटा पॉवर कंपनी लि. बॉम्बे हाऊस, २४ होमी मोदी स्ट्रीट, मुंबई-०१
१७) व्यवस्थापकीय संचालक, बृहन्मुंबई वीज पुरवठा व परिवहन उपक्रम (बेस्ट), मुंबई-०५
१८) व्यवस्थापकीय संचालक, रिलायन्स इन्फ्रास्ट्रक्चर, अंधेरी (पूर्व), मुंबई-९३
१९) व्यवस्थापकीय संचालक, वन्स इंडियाबुल्स सेंटर, ११०२-A८४१, सेनापती बापट मार्ग, मुंबई- ४०००१३
२०) व्यवस्थापकीय संचालक, जिनदाल पॉवर मर्या. फ्लॉट नं. २, सेक्टर-३२, गुरगाव-१२२००१
२१) व्यवस्थापकीय संचालक, मे. अदानी पॉवर महाराष्ट्र मर्या. मयूर बंगलोच्या समोर, अहमदाबाद- ३८०००६
२२) व्यवस्थापकीय संचालक, लेहर इंटरनॅशनल (इंडिया) प्रा.लि.,इंटेक हाऊस ३७, सेक्टर-४४, गरगाव- १२२००२
२३) महासंचालक, महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण, से.नं.१९१ फेज-१, म्हाडा वाणिज्य संकुल, येरवडा, पुणे-४११००६
२४) सर्व मंत्रालयीन विभाग
२५) मुख्य विद्युत निरिक्षक, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२६) मुख्य अभियंता, सर्व परिमंडळ, महावितरण/महापारेषण /महानिर्मिती
२७) कक्ष अधिकारी (प्रशासन-२), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२८) निवड नस्ती (ऊर्जा-४) उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२९) ऊर्जा विभागातील सर्व कार्यासने

शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्रमांक : संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.४५९/ऊर्जा-४, दिनांक ०१.०१.२०१७ चे सहपत्र

प्रपत्र-अ

ऊर्जा विभागामार्फत प्रस्तावित वृक्ष लागवड : (सन २०१७)

अ. क्र.	वृक्ष लागवड करण्याचे ठिकाण	कार्यालय/उपकेंद्रे/ विश्राम गह/ वसाहती संख्या	वृक्ष संख्या	एकूण लागणारे वृक्ष
१.	अति उच्च दाब उपकेंद्रे	६०९	१८ (प्रत्येकी)	१०९६२
२.	कर्मचारी वसाहती	१५	४६ (प्रत्येकी)	६९०
३.	विश्राम गृह	१७	१६ (प्रत्येकी)	२७२
४.	विद्युत निर्मिती केंद्रे	१५	४६ (प्रत्येकी)	६९०
५.	विवरण उपकेंद्रे	२५००	१९ (प्रत्येकी)	४७५००
६.	विवरण कार्यालये	८२७	१८ (प्रत्येकी)	१४८८६
			एकूण	७५०००

ऊर्जा विभागामार्फत प्रस्तावित वृक्ष लागवड : (सन २०१८)

अ.क्र.	वृक्ष लागवड करण्याचे ठिकाण	कार्यालय/उप केंद्रे/विश्राम गृह/वसाहती संख्या	वृक्ष संख्या	एकूण लागणारे वृक्ष
१.	अति उच्च दाब उपकेंद्रे	६०९	४० (प्रत्येकी)	२४३६०
२.	कर्मचारी वसाहती	१५	१४२ (प्रत्येकी)	२१३०
३.	विश्राम गृह	१७	४० (प्रत्येकी)	६८०
४.	विद्युत निर्मिती केंद्रे	१५	१४० (प्रत्येकी)	२१००
५.	विवरण उपकेंद्रे	२५००	४० (प्रत्येकी)	१०००००
६.	विवरण कार्यालये	८२७	१४६ (प्रत्येकी)	१२०७४२
			एकूण	२५००१२

ऊर्जा विभागामार्फत प्रस्तावित वृक्ष लागवड : (सन २०१९)

अ.क्र.	वृक्ष लागवड करण्याचे ठिकाण	कार्यालय/उप केंद्रे/विश्राम गृह/वसाहती संख्या	वृक्ष संख्या	एकूण लागणारे वृक्ष
१.	अति उच्च दाब उपकेंद्रे	६०९	१५५ (प्रत्येकी)	९४३९५
२.	कर्मचारी वसाहती	१५	४१८ (प्रत्येकी)	६२७०
३.	विश्राम गृह	१७	१४० (प्रत्येकी)	२३८०
४.	विद्युत निर्मिती केंद्रे	१५	४१८ (प्रत्येकी)	६२७०
५.	विवरण उपकेंद्रे	२५००	१५५ (प्रत्येकी)	३८७५००
६.	विवरण कार्यालये	८२७	१५५ (प्रत्येकी)	१२८१८५
			एकूण	६२५०००

विवरणपत्र–१

Year ----------:- Online Format For Tree Plantation. **PIT Digging (Year ---------)**

Division	District	Taluka	Village	Compartment No/Gat. No.	Latitude-Longitude	Plantation Target	PITs/Trench Achievement During the Month				Total	Percentage of PITs Completed
							Feb .	March	April	May		
1	2	3	4	5	६	7	8	9	10	11	12	13
One Time Entry											=8+9+10+11	=12/7*100

Planting

Division	District	Taluka	Village	Compartment No/Gat. No.	Latitude-Longitude	Plantation Target	Total No. of PITs	Planting Achievement			Total	Percentage of Planting
								First week	Second week	Third week		
1	2	3	4	5	6	7	8	9			10	11
Linked with PIT Digging												=10/7*100

विवरणपत्र-२

जिल्ह्याचे नाव :-

सन २०१७ ते २०१९ या प्रत्येक वर्षामध्ये जून-जुलै महिन्यात केलेल्या वृक्षारोपणाची माहिती व वृक्षाचे जिवंत राहण्याचे प्रमाण याची आकडेवारी दर्शविणारे विवरणपत्र
(त्रैमासिक अहवाल)

अ.क्र.	वृक्षारोपनासाठी निवडलेली स्थळे.	वन व सामाजिक वनीकरण विभागाकडून प्राप्त झालेल्या रोपांची संख्या.	वृक्षारोपनासाठी सहभाग घेतलेल्या यंत्रणा.	दिनांक --------- रोजी लागवड केलेल्या रोपांची संख्या.	जिवंत रोपांची संख्या व टक्केवारी.	शेरा
१	२	३	४	५	६	७

-सही-
विभागीय आयुक्त (महसूल)